

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - **17072909**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

20 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/46627 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

1-Sallar Mahallesi 167 ada 1 parselde kurulması planlanan Kavurmaküğü GES ve Elektrik Depolama Tesisi için 26 Mart 2026 tarihinde verilen "ÇED Olumlu" kararının dayanağını oluşturan kurum görüşleri, arazi incelemeleri, analizler ve bilimsel raporlar nelerdir?

2-Proje alanının toplam yüzölçümünün 18,09 hektar olduğu doğru mudur? Bu alanın kaç hektarı mera, tarım arazisi, hazine arazisi, özel mülkiyet, otlak veya diğer arazi sınıfları kapsamında bulunmaktadır?

3-Proje sahasının tamamı veya bir bölümü 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında mera, yaylak, kışlak ya da kamu orta malı niteliğinde midir?

4-Proje alanında mera vasfındaki taşınmazlar bulunuyorsa bu alanların tahsis amacı değiştirilmiş midir? Değiştirilmiş ise işlem hangi tarihte, hangi kurumun kararıyla ve hangi kamu yararı gerekçesine dayanılarak gerçekleştirilmiştir?

5-Projenin kurulacağı alandan Sallar Mahallesi'ndeki kaç hayvancılık işletmesi ve kaç hane yararlanmaktadır? Bölgede otlatılan büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısı kaçtır?

6-Yaklaşık 181 dönümlük alanın enerji tesisine dönüştürülmesinin hayvan başına düşen mera miktarı, yem maliyetleri, hayvancılığın sürdürülebilirliği ve hane gelirleri üzerindeki etkileri hesaplanmış mıdır?

7-Proje nedeniyle hayvancılık ve tarımsal üretimde meydana gelebilecek kayıplara ilişkin bir tarımsal ve sosyoekonomik etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?

8-Projenin Sallar Mahallesi'nde kırsal yoksulluğu, işsizliği ve kentlere göçü artırıp artırmayacağı değerlendirilmiş midir? Projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmesi beklenen yurttaş sayısı kaçtır?

9-ÇED sürecinde Sallar Mahallesi sakinlerinin görüşüne hangi yöntemlerle başvurulmuştur? Mahallede halkın katılımı toplantısı yapılmış mıdır? Yapılmışsa toplantıya kaç yurttaş katılmış, hangi itirazlar dile getirilmiş ve bu itirazlara karşı hangi işlemler yapılmıştır?

10-ÇED dosyasının hazırlanması ve değerlendirilmesi sırasında proje alanında hangi tarihlerde saha incelemesi yapılmıştır? İncelemelere hangi kurumların temsilcileri ve hangi uzmanlık alanlarından kişiler katılmıştır?

11-Ergani İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün proje hakkındaki görüşünde hangi çevresel ve halk sağlığı risklerine dikkat çekilmiştir? Bu görüş neden bütün ekleriyle birlikte kamuoyuna açıklanmamıştır?

12-Ergani İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün uyarılarına rağmen "ÇED Olumlu" kararı verilmesinin bilimsel ve idari gerekçesi nedir?

13-Projenin inşaat ve işletme dönemlerinde oluşabilecek toz, gürültü, yüzey akışı, toprak sıkışması, erozyon, bitki örtüsü kaybı, habitat parçalanması ve su kaynaklarına yönelik etkiler ayrı ayrı değerlendirilmiş midir?

14-Proje alanında flora ve fauna tespiti hangi mevsimlerde ve kaç günlük saha çalışmasıyla yapılmıştır? Endemik, koruma altında veya nesli tehlike altında bulunan herhangi bir tür tespit edilmiş midir?

15-Güneş panellerinin temizliğinde kullanılacak yıllık su miktarı ne kadardır? Bu suyun hangi kaynaktan karşılanması planlanmaktadır? Projenin bölgedeki yer altı ve yüzey suyu varlıkları üzerindeki etkisi incelenmiş midir?

16-Projede kullanılacak panellerin, bataryaların ve diğer elektrikli ekipmanların kullanım ömrü sonunda ortaya çıkaracağı atık miktarı hesaplanmış mıdır? Bu ekipmanların sökülmesi, taşınması, geri kazanımı ve bertarafına ilişkin bağlayıcı bir atık yönetimi planı bulunmakta mıdır?

17-Elektrik depolama tesisinde kullanılacak batarya teknolojisi nedir? Yangın, patlama, kimyasal sızıntı ve termal kaçak risklerine karşı hangi önlemler öngörülmüştür? En yakın yerleşim alanı ve müdahale biriminin tesise uzaklığı ne kadardır?

18-Proje sahasının yerleşim yerlerine, konutlara, tarım alanlarına, su kaynaklarına ve hayvan içme suyu noktalarına en kısa mesafeleri ayrı ayrı kaç metredir?

19-Proje için alternatif yer incelemesi yapılmış mıdır? Mera ve tarım alanları yerine çatı, sanayi bölgesi, kamu binası, otopark, bozulmuş arazi veya tarımsal üretim niteliğini kaybetmiş alanların kullanılmamasının gerekçesi nedir?

20-Sallar Mahallesi ve çevresinde devam eden veya planlanan başka GES, elektrik depolama, maden, taş ocağı, petrol arama ya da enerji projeleri bulunmakta mıdır? Bu projelerin çevre ve kırsal yaşam üzerindeki birikimli etkileri değerlendirilmiş midir?

21-Aynı parsel veya yakın çevresi için farklı şirketler adına yapılmış GES, depolama tesisi veya yardımcı tesis başvuruları bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bunların şirketleri, kapasiteleri ve kapladıkları alanlar nedir?

22-Birden fazla bağlantılı yatırımın ayrı proje dosyaları halinde değerlendirilerek bütüncül ÇED incelemesinden kaçırıldığı yönündeki olasılığa karşı Bakanlığınızca herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?

23-Projeye ilişkin imar planı, yapı ruhsatı, iş yeri açma ruhsatı, mera tahsis amacı değişikliği, enerji üretim lisansı ve bağlantı izinlerinden hangileri tamamlanmıştır?

24-Ergani Belediyesinin projeye onay vermeyeceğini açıklamasının ardından proje bakımından belediyenin yetkisinde bulunan planlama ve ruhsat işlemlerinin mevcut durumu nedir?

25-Proje hakkında Bakanlığınıza, Diyarbakır Valiliğine veya İl Müdürlüğüne kaç itiraz dilekçesi sunulmuştur? Bu başvuruların kaçına cevap verilmiş, kaç itiraz kabul veya reddedilmiştir?

26-Mahalle halkının, meslek örgütlerinin ve ekoloji kuruluşlarının itirazları karşısında "ÇED Olumlu" kararının geri alınması veya projenin yeniden değerlendirilmesi gündeminizde midir?

27-Projenin çevresel, tarımsal ve sosyal etkileri bağımsız bilim insanlarının katılımıyla yeniden inceleninceye ve yöre halkının özgür, önceden ve bilgilendirilmiş katılımı sağlanıncaya kadar

işlemlerin durdurulması yönünde bir karar alınacak mıdır?

28-Son beş yılda Diyarbakır'da GES ve elektrik depolama tesisi kurulması amacıyla kaç hektar mera ve tarım alanı için ÇED kararı, imar izni veya tahsis amacı değişikliği işlemi yapılmıştır? Bu projelerin ilçe, şirket, kapasite ve arazi büyüklüğüne göre dağılımı nedir?

29-Bakanlığınız, yenilenebilir enerji tesislerinin öncelikle çatılara, sanayi tesislerine, kamu binalarına, otoparklara ve ekolojik değeri düşük bozulmuş alanlara kurulmasını sağlayacak bağlayıcı bir yer seçimi düzenlemesi yapmayı planlamakta mıdır?

30-Enerji yatırımlarında yerel halkın kararlara katılımını, üretimden pay almasını ve kooperatif temelli topluluk enerjisi modellerinin desteklenmesini sağlayacak bir mevzuat çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP

Bahse konu proje, 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesi Madde 41- (Değişik:RG-26/6/2025-32938) Proje alanı 7,5 hektar ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç) kapsamında değerlendirilmiştir.

Proje kapsamında ilgili kurumlardan (DSİ 10. Bölge Müdürlüğü, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar 15. Bölge Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü) kurum görüşleri talep edilmiş olup, kurumlardan gelen olumlu görüşler doğrultusunda proje tanıtım dosyası son şeklini almıştır.

29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği'nin 6. Maddesi'nin (3). Fıkrasında; *Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı (Mülga ibare:RG-5/3/2026-33187) alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez.* " hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yazılı yönetmelik hükmünden de anlaşılacağı üzere ÇED süreci bir izin niteliğinden ziyade bir görüş niteliği taşımakta olup, inşaat öncesi süreci kapsamaktadır. Tahsis amaç değişikliği işlemleri uzun bir süreç olup ÇED sürecinden sonra yapılmaktadır.

Projenin kurulacağı alan en yakın yerleşim yerine 533 metre mesafede, Sallar Mahallesi'ne de 654 metre mesafede bulunmaktadır. Bu sebeple projenin kurulacağı alanda herhangi bir hayvancılık işletmesi bulunmamaktadır. Güneş Enerjisi Santrali'nin faaliyete geçmesi ile birlikte elektrik enerjisi elde edilerek yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili çok önemli bir yatırım hayata geçirilerek bölgesel ve küresel ölçekte ekolojik ve ekonomik bir değer yaratılmış olacaktır. Tarımsal değerlendirme tahsis amacı değişikliği başvurusu olması durumunda İl Mera Komisyonu tarafından yapılacaktır.

Bahse konu proje, 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesi Madde 41- (Değişik:RG-26/6/2025-32938) kapsamında değerlendirilmiştir. Ek-2 Listesine tabi projeler için halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı düzenlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Proje tanıtım dosyası Ek-6'dan da anlaşılacağı üzere 21.01.2026 tarihinde proje alanında proje

sahibi ve ÇED firması yetkilisi ile birlikte gerekli incelemeler yapılarak tutanak ile imza altına alınmıştır. Ayrıca Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz personellerince 04.02.2026 tarihinde arazi incelemesi yapılmıştır. Ayrıca Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü personellerince de arazi incelemesi yapılmıştır.

Proje kapsamında insan sağlığı ve çevre için risk oluşturacak faktörler (iş kazası, toz oluşumu, gürültü vs.) belirlenmiş ve risklerin en aza indirilmesi konusunda gerekli tedbirlerin alınacağı proje tanıtım dosyasına eklenerek taahhüt altına alınmıştır. Ayrıca proje ile ilgili oluşabilecek riskler değerlendirilmiş olup, ilgili yönetmeliklerde belirtilen sınır değerlerin altında kaldığı tespit edilerek proje tanıtım dosyasına eklenmiştir.

Proje kapsamındaki tüm değerlendirme veya hesaplamalar ilgili yönetmeliklerde belirtilen sınır değerler baz alınarak yapılmış olup, proje tanıtım dosyasına işlenmiştir. Projenin çevreye olabilecek etkisinin yönetmeliklerde belirtilen sınır değerlerin altında kaldığı görülmüştür.

Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, Sallar Mahallesi'nde ikâmet eden davacılar tarafından; Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, Sallar Mahallesi, 167 ada 1 parsel sayılı taşınmazda VBZ İnşaat ve Ticaret Limited Şirketi tarafından yapımı planlanan "Kavurmaküğü GES (14,845 MWm/12,000MWe) ve Elektrik Depolama Tesisi (12 MWe/12MWh - 18,09 ha)" projesi ile ilgili olarak gerçekleştirilen çevresel etki değerlendirmesi sonucunda verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının yürütmesinin durdurulması ve iptali talebi ile Diyarbakır 1.İdare Mahkemesi'nin 2026/1182 esasına kayden Bakanlığımız ve Valiliğimiz aleyhine dava açılmış olup dava süreci devam etmektedir. "ÇED Olumlu" kararının geri alınması söz konusu olmayıp, ancak mahkeme kararı ile iptali mümkün olmaktadır.